

2.10.2012

POLIISIN HALLINTORAKENTEEN (PORA III) KEHITTÄMISTÄ KOSKEVAT LINJAUKSET**Tausta**

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaisesti:

"Hallitus hyväksyy poliisin resursseista pidemmän aikavälin kokonaissuunnitelman. Poliisi-palvelut turvataan koko maassa. Tavoitteena on vakiinnuttaa poliisien määrä vähintään nykyiselle tasolle koko vaalikaudeksi. Poliisin tulosohtausta ja voimavarojen kohdennusta linjataan ministeriön johdolla."

Valtioneuvoston 4.4.2012 antamassa kehyspäättöksessä todetaan:

"Poliisin määrärahoihin osoitetaan kehyskaudella tasokorotus poliisin talouden tasapainottamiseksi ja toimintakyvyn varmistamiseksi. Määrärahatason lisäys vaalikauden kehyspäättökseen (5.10.2011) tasoon verrattuna on 12,0 milj. euroa v. 2013, 23,1 milj. euroa v. 2014, 30,1 milj. euroa v. 2015 ja 30,1 milj. euroa v. 2016. Lisäksi poliisi toteuttaa osana taloutensa tasapainottamista toimenpiteet, jotka merkitsevät menotason alentumista v. 2016 yhteensä 35 milj. eurolla. Näiden toimenpiteiden ja määrärahojen tasokorotuksen seurauksena poliisin palveluksessa olevien henkilöiden määrän arvioidaan jonkin verran vähenevän. Vähennys pyritään mahdollisimman laajasti kohdentamaan muuhun poliisin palveluksessa olevaan henkilöstöön kuin kenttä- ja rikostutkintatehtävissä toimiviin poliiseihin."

Poliisin toiminnallisten tulosten pitäminen edelleen hyvällä tasolla edellyttää, että seuraavat rakenteelliset ja tietotekniset kehittämistoimet toteutetaan:

- käynnistetään poliisin palveluverkkouudistus, jolla parannetaan poliisin toimintavarmuutta ja tilatehokkuutta karsimalla toimipisteiden määrää
- toteutetaan vuosina 2014 - 2015 koko poliisihallintoa (Poliisihallitus, valtakunnalliset yksiköt ja poliisilaitokset) koskeva hallintorakenteen uudistus (Pora III), jolla vahvistetaan poliisiyksiköiden toimintakykyä niiden määrää vähentämällä ja tehtäväkenttää uudelleen arvioimalla. Uudistuksen tavoitteena on toiminnan tehokkuuden lisääminen ja organisaation yksinkertaistaminen
- toteutetaan poliisin sähköisten palveluiden, erityisesti lupapalvelujen kehittämishanke rahoittamalla sitä valtionhallinnon yhteisen tuottavuusmomentin määrärahasta
- toteutetaan poliisiasian toiminnanohjausjärjestelmähanke (Vitja) suunnitellussa aikataulussa vuoden 2014 alkuun mennessä
- käynnistetään automaattisen liikennevalvonnan kehittämishanke lähtökohtana kansallisessa älyliikenteen strategiassa esitetty hankesuunnitelma."

Edellä mainitulta pohjalta sisäministeriö asetti 12.4.2012 hankkeen poliisin hallintorakenteen kehittämiseksi (SM022:00/2012).

Hankkeessa asetettu valtakunnallinen hankeryhmä luovutti esityksensä Pora III päälinjauksiksi 21.8.2012. (SM julkaisut 34/2012)

Poliisin hallintorakenteen (Pora III) kehittämistä koskevat linjaukset

Poliisin hallintorakenneuudistus (Pora III) toteutetaan hankeryhmän esityksen mukaisesti seuraavin tarkennuksin:

1. Poliisitoiminnan taso

Poliisin hallintorakenneuudistus tulee toteuttaa siten, että varmistetaan toiminnallisten tulosten pysyminen nykyisellä tasolla. Poliisitoiminnan tasoa seurataan hankeryhmän esityksessä ehdotettujen indikaattoreiden avulla.

2. Johtamisrakenteiden ja johtamistoimintojen uudistaminen

Poliisihallinnon valtakunnallista johtamista terävöitetään perustamalla poliisiylijohtajan johdolla kokoontuva Poliisihallinnon johtoryhmä hanketyöryhmän esityksen mukaisesti. Lisäksi tulosohjausta tehostamalla varmistetaan poliisiyksiköiden oman toiminnan tehokas johtaminen sekä selkeä vastuunjako eri johtotasoilla.

3. Poliisihallituksen rakenteiden keventäminen

a) Poliisihallitus keskittyy lakisääteisiin ydintehtäviinsä. Poliisihallituksen rakenteita kevennetään siten, että ylijohtotehtäviin kohdennetaan 20 prosentin vähennys nykytilanteeseen nähden, toiminta keskitetään Helsinkiin ja yksiköiden määrää vähennetään kahdeksasta enintään neljään.

Päätös arpajais- ja asehallinnon sekä turvallisuusalan vastuualueen hallinnollisen aseman selvittämisestä tehdään selvitysmiehen työn valmistuttua.

b) Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän 20.9.2012 tekemän päätöksen mukaisesti Poliisihallituksen ja sisäministeriön poliisiosaston hallintorakenteen kehittämistarpeista tullaan tekemään erillinen lisäselvitystyö selvitysmiehen toimesta tammikuun 2013 loppuun mennessä. Selvitysmieheksi nimitetään johtaja Kari Salmi. Selvitysmiehen tehtävistä määrätään erikseen. Poliisihallituksen tulee aloittaa hallinnon uudistaminen ja keventäminen jo ennen kyseisen selvityksen valmistumista varmistaen kuitenkin, että merkittävätkin muutokset Poliisihallituksen ja poliisiosaston tehtävissä ja asemassa säilyvät mahdollisina toteuttaa.

4. Aluehallintovirastojen poliisin vastuualueet

Poliisin vastuualueet aluehallintovirastoissa puretaan. Nykyiset aluehallintovirastotehtävät, poliisin alueellinen viranomaisyhteistyö, varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen sekä peruspalvelujen arviointi, hoidetaan jatkossa paikallisilta poliisilaitoksilta ja Poliisihallituksesta. Tehtävien hoitaminen turvataan vähintään nykyisellä tasolla. Sisäasiainministeriön poliisiosaston tulee yhteistyössä Valtiovarainministeriön kanssa huolehtia muutoksen toteuttamisesta.

5. Poliisilaitosten määrän vähentäminen ja toiminnan tehostaminen

Paikallispoliisin hallinnollisten yksiköiden, poliisilaitosten, määrää vähennetään 24:stä 11 poliisilaitokseen hanketyöryhmän raportissa esitetyllä aluejaolla. Poiketen nykyis-

tä poliisilaitosrajoista Posion kunnan siirto toteutetaan hanketyöryhmän esittämällä tavalla, jollei siirto valmistelun edetessä osoittaudu epätarkoituksenmukaiseksi.

Ruotsinkieliset palvelut varmistetaan. Kielilain (423/2003) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettut alueelliset yksiköt (Raasepori, Pietarsaari, Mustasaari, Närpiö sekä Turunmaan kihlakunnan alue) säilytetään ennallaan.

Muilta osin noudatetaan hanketyöryhmän loppuraporttiin kirjattuja linjauksia.

Liikennevalvontaa koskevat tarkemmat linjaukset sisältyvät kohtaan 6.

Poliisin toimipisteverkoston, ml, pääpoliisiasemat, kehittämistä koskevat linjaukset sisältyvät kohtaan 11.

6. Liikennevalvonnan keskittäminen paikallispoliisille ja Liikkuvan poliisin muiden toimintojen järjestäminen uudelleen

Liikennevalvonta keskitetään paikallispoliisiin yhdistämällä Liikkuvan poliisin ja paikallispoliisin liikennevalvonta.

Liikkuva poliisi hallinnollisena yksikkönä lakkautetaan ja sen hoitamat erityistehtävät organisoidaan uudelleen hanketyöryhmän raportissa esitetyllä tavalla seuraavin sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän tekemin tarkentavin linjauksin:

”1. Liikennevalvonnan määrälle ja tuloksellisuudelle asetetaan nykytason ylläpitävät tavoitteet, joita eduskunta seuraa vuosittain

Uudistuksen toiminnalliseksi tavoitteeksi asetetaan, että liikennevalvonnan määrä ja tuloksellisuus säilyvät vähintään nykyisellä tasolla. Seurantaindikaattorit ja tavoitearvot vuodelle 2016 ovat seuraavat:

Indikaattori	Tavoite 2016
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)	144,2
Onnistuminen liikennevalvonnassa, arvosana 4 – 10	8,0
Liikennevalvontaan käytetty työaika, htv,	619
josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	54

Tavoitteiden seuranta otetaan osaksi poliisin yleistä tuloksellisuuden seurantaa. Eduskunta seuraa tavoitteiden toteutumista valtion talousarviossa. Poliisihallinnon sisäisesti seuranta toteutetaan tarkemmalla tasolla ja poliisilaitoksittain.

2. Perustetaan Liikenneturvallisuuden ja -valvonnan valtakunnallinen ohjaustoiminto

Liikennevalvonnan yhdistyessä paikallispoliisiin tulee varmistaa asiantunteva, riittävästi resursoitu ja toimivaltainen valtakunnallinen ohjaus ja johtaminen. Tätä varten Liikkuvan poliisin ja Poliisihallituksen nykyisiä asiantuntija- ja johtamisosaamista hyödyntäen perustetaan uusi valtakunnallinen liikenneturvallisuuden ja -valvonnan ohjaustoiminto. Valtakunnallisella toiminnolla huolehditaan liikennevalvonnan yhdenmukaisesta tasosta ja tuloksellisuudesta koko maassa pääteillä ja taajamissa, liikennevalvonnan toimintatapojen, prosessien ja tekniikan jatkuvasta kehittämisestä sekä liikenneturvallisuustyön monipuolisesta toteuttamisesta.

Suomi jatkaa aktiivista liikenneturvallisuustyön kansainvälistä yhteistyötä. Nykyiset kv-järjestöjen jäsenyydet ja niihin liittyvät tehtävät säilyvät lähtökohtaisesti muuttumattomina. Kv-yhteistyö on osa perustettavaa valtakunnallista ohjaustoimintoa. Samalla varmistetaan, että Poliisihallituksella on riittävä ohjaus ja vahvuus koko valtakunnan kattavat poliisilaitosrajat ylittävässä kehitystoiminnassa. Valtakunnallisen ohjaustoiminnon sijoittaminen osaksi Poliisihallitusta tai sisäasiainministeriön poliisiosastoa otetaan mukaan erilliseen selvitykseen, jossa tarkastellaan mm. poliisihallituksen ja poliisiosaston tehtävänjakoa.

3. Paikallispoliisiin perustetaan kattava liikennevalvontatoiminto

Uudessa organisaatiossa liikennevalvontaa toteutetaan kaikissa paikallispoliisin yksiköissä. Jokaiseen poliisilaitokseen perustetaan ns. liikennepoliisi. Liikennevalvontaan liittyvät tehtävät määritellään tarkemmin poliisin tehtäviä koskevissa säädöksissä. Linjaus sisällytetään sisäasiainministerin päätökseen poliisin hallintorakenteen uudistuksen toteuttamiseksi.

4. Liikenneturvallisuuden ja -valvonnan valtakunnallisen ohjaustoiminnan yhteyteen perustetaan raskaan liikenteen valvonnan valtakunnallinen ohjaustoiminto.

Raskaan liikenteen valvonta on liikennevalvonnan erityisalue, jonka toteuttamisesta tällä hetkellä vastaa Liikkuva poliisi. Hallintorakenneuudistuksessa varmistetaan raskaan liikenteen valvonnan määrän ja laadun säilyminen nykyisellä tasolla. Raskaan liikenteen valvonnan erityisosaamista vaativiin tehtäviin koulutettujen poliisien määrä ei vähene. Raskaan liikenteen valvonnan tason turvaaminen huomioidaan Pora III -uudistukseen liittyvässä säädösvalmistelussa. Raskaan liikenteen valvonnan määrää seurataan talousarviossa edellisessä linjauksessa esitetyllä tavalla (ts. raskaan liikenteen valvonnan henkilötyövuodet säilyvät nykytasolla). Lisäksi sisäasiainministeriö ja Poliisihallitus seuraavat valvonnan tuloksellisuutta osana tulosohtoa.

5. Poliisiammattikorkeakoulu vastaa liikennevalvontaan ja raskaan liikenteen valvontaan liittyvästä koulutuksesta ja ammattitaidon ylläpitämisestä

Liikennevalvonnan koulutuksen ja ammattitaidon ylläpidon kokonaisuus keskitetään Poliisiammattikorkeakouluun. Tällä tavoin varmistetaan koulutuksen korkea laatu ja tehokas järjestäminen.

6. Ajokorttihakinto tulee siirtymään liikenteen turvallisuusviraston, Trafi tehtäväksi

Osana liikennevalvonnan kokonaisuuden uudistusta ajokorttihakinnon tehtävät siirtyvät poliisilta liikenteen turvallisuusviraston, Trafin tehtäviksi. Siirtoa koskevat päätökset on hyväksytty.”

Yllä olevan linjauksen mukaisesti ajokorttihakinto tulee siirtymään liikenteen turvallisuusviraston, Trafin tehtäväksi. Yksityiskohdista sovitaan tarkemmin Poliisihallituksen ja Trafin välisissä neuvotteluissa.

Edelleen sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän linjauksen mukaisesti:

”7. Sisäasiainministeriö ja Liikenne- ja viestintäministeriö sovittavat vuosittain yhteen liikenneturvallisuuteen liittyvät tulostavoitteet

Sisäasiainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö vahvistavat yhteistyötä liikenneturvallisuuteen liittyvässä ohjauksessa. Ministeriöt sovittavat vuosittain yhteen asiaan kuuluvat oman hallinnonalansa tulostavoitteet.

8. Suunnitellaan ja toteutetaan liikennevalvonnan kehittämisohjelma vuosille 2013 - 2016

Suunnitellaan ja toteutetaan liikennevalvonnan kehittämisohjelma vuosille 2013–2016 Sisäasiainministeriön ja Poliisihallituksen johdolla valtioneuvoston periaatepäätöksessä liikenneturvallisuuden parantamiseksi linjatulla tavalla. Kehittämisen erityisenä painopisteenä tulee olemaan liikennevalvonnan tietojohteisuus ja paikallispoliisin tilannekuvatoiminnon hyödyntäminen.”

Toimeenpanovaiheessa tulee määritellä, minkälaisia henkilöstö- ja muita resursseja liikenneturvallisuuden ja -valvonnan, ml. raskaan liikenteen valvonta, ohjaustoiminto edellyttää Poliisihallitukselta, johon ohjaustoiminto lähtökohtaisesti sijoitetaan. Poliisi-osasto huolehtii sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän edellyttämistä tehtävistä nykyresurssien puitteissa. Uudistuksen valmistelu tulee käynnistää välittömästi kuitenkin siten, että selvitysmiehen esitykset voidaan huomioida.

Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston turvallisuusvartiostot sijoitetaan Helsingin poliisilaitoksen alaisuuteen, ja Liikkuvan poliisin lentoaseman yksikkö alueella muodostettavan poliisilaitoksen alaisuuteen.

7. Keskusrikospoliisin toiminnan kehittäminen

Keskusrikospoliisi keskittyy järjestäytyneen ja kansainvälisen rikollisuuden torjuntaan. Keskusrikospoliisin toiminta keskitetään Vantaan toimitilan lisäksi seuraaviin toimipisteisiin: Joensuu, Maarianhamina, Oulu, Rovaniemi, Tampere ja Turku. Sijoittelussa on huomioitu erityisesti keskusrikospoliisille kuuluvat kansainväliset tehtävät, viranomaisyhteistyöhön liittyvä tarpeet sekä sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän linjaukset.

Uudistuksessa tulee huolehtia siitä, että järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan kohdennetut poliisin resurssit eivät vähene. Täytäntöönpanovaiheessa tulee varmistaa, että paikallispoliisilla on riittävät resurssit ja osaaminen vakavimman rikollisuuden torjuntaan.

Täytäntöönpanovaiheessa tulee huolehtia siitä, että keskusrikospoliisin tutkinnan valtakunnalliset resurssit järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ylläpidetään huomioiden kuitenkin täytäntöönpanovaiheessa tehtävät tarkemmat linjaukset Keskusrikospoliisin ja paikallispoliisin tehtävänjaosta järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

Muutokset toteutetaan siten, että keskusrikospoliisin toimitilakustannukset eivät nouse hanketyöryhmän esittämään tavoitteeseen verrattuna.

8. Suojelupoliisin toiminnan tehostaminen

Suojelupoliisin tehostamistoimenpiteet toteutetaan hanketyöryhmän raportissa esitetyin linjauksin.

9. Poliisikoulutuksen uudistaminen ja poliisiammattikorkeakoulun toiminnan tehostaminen

Poliisikoulutus uudistetaan ja poliisiammattikorkeakoulun toimintaa kehitetään hanketyöryhmän raportissa esitetyin linjauksin. Poliisikoulutusta uudistettaessa tulee varmistua esitetyn tutkintorakenteen soveltuminen poliisikoulutuksen alaan.

Poliisiammattikorkeakoulu vastaa liikennevalvontaan ja raskaan liikenteen valvontaan liittyvästä koulutuksesta ja ammattitaidon ylläpitämisestä, ks. kohta 6 alakohta 5.

10. Poliisin tekniikkakeskuksen toiminnan uudelleen organisointi

Pora III hankeryhmän tulee esittää tarpeelliseksi katsomansa linjaukset Poliisin tekniikkakeskuksen toiminnan kehittämistä vuoden 2012 loppuun mennessä.

11. Poliisin palveluverkoston kehittäminen

Pora III hankeryhmän tulee tehdä esityksensä poliisin palveluverkoston kehittämiseksi vuoden 2012 loppuun mennessä. Päätös pääpoliisiasemien sijoittamisesta tehdään osana poliisin palveluverkostoa koskevaa ratkaisua.

Hankeryhmän esityksen tulee sisältää ehdotus myös liikenneturvallisuuskeskuksen sijoittamisesta.

Palveluverkoston kehittämisessä otetaan huomioon Sisäisen turvallisuuden ministeri-ryhmän 20.9.2012 antamat linjaukset:

”Poliisitoimintaa tulee kokonaisuudessaan uudistaa siten, että paikallinen näkyvyys ja alueen tuntemus turvataan riittävän palveluverkoston avulla.

Palveluverkkouudistuksen säästötavoite on kokonaisuudessaan 5 miljoonaa euroa. Palveluverkkouudistus toteutetaan siten, että poliisin asiakaspalvelujen alueellinen kattavuus säilytetään. Erityisesti huolehditaan palveluiden turvaamisesta harva-alueilla. Säästötavoitteet saavutetaan ennen kaikkea toimitilatehokkuutta parantamalla.”

Poliisin palveluverkon kehittämisessä otetaan huomioon muut palveluiden kehittämissankkeet mm. Asiakaspalvelu 2014 -hanke.

12. Henkilöstön asema

Henkilöstön aseman ja ilmoittautumismenettelyn osalta noudatetaan hanketyöryhmän raportissa esitettyjä linjauksia.

Linjausten täytäntöönpano

Sisäasiainministeriö asettaa linjausten täytäntöön panemiseksi tarvittavat lainsäädäntöhankkeet. Uudistuksen kielelliset vaikutukset selvitetään muutosesitysten valmistelun yhteydessä. Tavoitteena on antaa hallituksen esitykset Eduskunnalle viimeistään tammikuussa 2013.

Poliisihallitus panee täytäntöön Pora III linjaukset muilta osin. Poliisiosasto antaa linjausten täytäntöönpanoa koskevia tarkempia määräyksiä.

Toimenpiteiden täytäntöönpanossa tulee huolehtia hankeraportissa mainittujen toiminnallisten, taloudellisten, henkilöstö- ja säästötavoitteiden toteutumisesta ja seurannasta.

Sisäisen turvallisuuden ministerityöryhmä seuraa uudistuksen toteutumista ja sen vaikutusta poliisin toimintaan. Toimenpiteiden toteutumista ja poliisin menojen kehittymistä arvioidaan vuosittain kehyspäätösten yhteydessä.

Valtakunnallisen hankeryhmän tehtävänä on seurata päätettyjen muutosten täytäntöönpanoa.

Täytäntöönpanovaiheen päätyttyä vuonna 2016 sisäministeriö huolehtii siitä, että muutoksen vaikutuksista tehdään ulkopuolinen selvitys.

Toimeenpanovaiheessa tulee myös selvittää hankkeen vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon.

Pora III hankkeen toimeenpano käynnistetään välittömästi. Hallinnolliset uudistukset tulee panna täytäntöön vaiheittain esitetyssä aikataulussa. Poliisin tekniikkakeskuksen ja palveluverkoston osalta toimeenpanon aikataulusta päätetään myöhemmin.

Poliisiammattikorkeakoulun tutkintouudistusta koskevan lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2014 siten, että uuden rakenteen mukainen opetus voi alkaa elokuussa 2014.

Muutokset tähän päätökseen tehdään tarvittaessa sisäasiainministeriön poliisiosaston esittelystä.

Sisäministeri

Päivi Räsänen

Osastopäällikkö

Kauko Aaltomaa

JAKELU

Sisäministeriön poliisiosasto
Sisäministeriön osastot
Poliisihallitus
Poliisilaitokset
Valtakunnalliset yksiköt
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisin tekniikkakeskus
Pora III hanketyöryhmän jäsenet

TIEDOKSI

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä
Oikeuskansleri
Eduskunnan oikeusasiamies
Valtiovarainministeriö
Oikeusministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Ulkoasiainministeriö
Puolustusvoimat
Valtakunnansyyttäjävirsto
Rajavartiolaitos

Hätäkeskuslaitos
Tullihallitus
Aluehallintovirastot
Suomen Kuntaliitto
Maahanmuuttovirasto
Onnettomuustutkintakeskus
Liikenneturva
Moottoriliikenteen keskusjärjestö
Haltik
Palkeet
Pardia ry
SPJL ry
Juko ry
JHL ry